75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го БЕРЕЗНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 6, 1968 No. 43. VOL. LXXV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 5 березня, 1968

В АМЕРИЦІ

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНВ ГОМФРІ ТВЕРДИТЬ, що Уряд президента Джансона діє в тому напрямку, який вказує Крайова Дорадча Комісія в справі повного замирення між білим і негритянським населенням. Цю Комісію найменував Президент 27-го липня, і вона мала здати звіт про минулорічні заворушення в містах. Президент ,покищо, не зайняв становища до звіту цієї комісії, віце - президент Гомфрі не дивиться так песимістично на справу взаємин між білим і чорним населенням. Він твердить, що Уряд знає майже все те, що ствердила Комісія, і Уряд діє вже в тому напрямку, роб не повторилися вуличні заворушення в цьому році. Конґрес мусить співпрацювати з Урядом.

23.7 МІЛЬЙОНА ОСІБ ЦЬОГО МІСЯЦЯ ДІСТАЛИ збільшені пенсії соціяльного забезпечення, згідно з новим законом, схваленим минулого року про збільшення пенсій та всіх допомог соціяльного забезпечення на 13 відсотків. Минулого місяця, це значить за місяць січень ц. р., пенсії соціяльного забезпечення виносили 1.75 більйона дол., за місяць лютий вони винесли 1.95 більйона дол. Пенсії соціяльного забезпечення виплачується звичайно 3-го дня (з долини) за попередній місяць. Уряд зарядив, щоб пенсії за лютий виплачено 2-го березня, бо 3 березня припадав на неділю. Найменша пенсія становить 55 дол. місячно, найбільша для родини — 322.40 дол. Особи, які не мають права на пенсію, і мають більше як 72 роки, дістали пенсію в сумі 40 дол., досі вони діставали по 30 дол.

КРАЙОВА ДОРАДЧА КОМІСІЯ в справах расових заворушень заявила, що треба конче у великих американських містах зліквідувати міські нетри та здійснити расову інтеґрацію. Треба відбудувати міста і скасувати расову дискримінацію в ділянці праці, мешкань і шкіл, коли не хочемо, щоб американська нація роздвоїлася на дві ворожі частини: білу і чорну. Цю Комісію найменував був Президент, вона складається з 11-ох членів, демократів і республіканців, її очолює губернатор Іллиной Отто Кернер, а містоголовою посадник з Ню Йорку Джан Ліндсей. Комісія рекомендує вживати несмертельної зброї, а не танків і рушниць, які можуть робити діри в стінах, а не опановувати маси людей на вулицях.

Д-Р К. БАРНАРД ПЕРЕДБАЧАЄ успішне перещіплювання тваринних сердець. Найліпшим було б серце ґорилі або шимпанза, але важко дістати ці серця. Тому, на думку цього лікаря із Південної Америки, який перший перещіплював із успіхом людські серця людині, найлегше буде дістати для лікування людини — свиняче серце, бо воно анатомічно й метаболічно (щодо продукуючої енерґії хемії) — найбільше подібне до людського серця. Д-р К. Барнард доповідав в Сан Франсіско в Каліфорнії на зборах професорів Американського Кардіологічного Коледжу.

ЗГІДНО З ОПИТУВАННЯМИ АҐЕНЦІЇ ҐЕЛЛУПА колишній віце - президент Ричард М. Ніксон веде перед перед нюйоркським губернатором А. Рокефеллером. Між всіми виборцями, без огляду на партії, Ніксон дістав 48 відсотків опитуваних, а Рокефеллер — 44; між самими республіканцями Ніксон дістав 67 відсотків, а Рокефеллер — 30. Але між самими незалежними виборцями Рокефеллер має більше прихильників. Він дістав 47 відсотків, а Ніксон — 45. Та ці опитування переводжено ще перед тим, коли Рокефеллер заявив, що прийме номінацію, коли цього схоче Конвенція.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД НАГОРОДИВ ТРОФІМА КІЧКА, автора ганебної антисемітської книжки „Юдаїзм без прикраси" дипломом Президії компартії України за надзвичайні заслуги для „пропаґанди атеїзму". Повідомлення про це появилось в „Правді України" з 20 січня ц. р. Нав'язуючи до того повідомлення американський представник в Комісії для прав людини Моріс Абрам заклав протест проти такого явного сприяння антисемітизмові в Совєтському Союзі.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЖОРЖ ПОМПІДУ ЗАЯВИВ, що одинокою альтернативою до влади де Ґолля і системи де-ґоллізму є комунізм. Він покликався на документ, що його підписали голова французької комуністичної партії Вальдек Рош і лідер т. зв. Федерації лівиці, соціяліст Франсуа Міттеран, в якому ті діячі заповідають боротьбу за встановлення у Франції „лівого уряду" на базі „нашої програми". Хоч Міттеран заявив був раніше, що після упадку де Ґолля лівиця не заступить „соціялізмом" демократії, проте той документ його компромітує.

ФРОНТ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИЗВОЛЕННЯ ПОВИНЕН ВЗЯТИ УЧАСТЬ у новому уряді Південного В'єтнаму — твердять 18 американських демократичних конґресменів. Вони проголосили заяву, в якій домагаються „перемир'я" у В'єтнамі та визнання засади, що В'єтконґові треба признати ролю в замиренні у В'єтнамі і складенні нового коаліційного уряду. Відомо, що Фронт Національного Визволення — це насправді знаряддя комуністичної партії з осідком її централі у Ганої, цілком залежний від проводу компартії. Між тими 18 демократичними конґресменами - лібералами є 4 конґресмени з Ню Йорку: Ліонард Фарбштайн, Герберт Танцер, Річард Оттінґер і Джеймс Шайєр.

У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗАСУДЖЕНО на досмертну в'язницю професора Адольфа Геннінґа Фрухта, колишнього директора Інституту фізіологічних дослідів у Східньому Берліні й асистента відомого атомового фахівця Клявса Фукса, в східньо - німецькому атомовому центрі в Россендорфі недалеко Дрездена. Фрухта засудили, як шпиґуна, що постачав Заходові відомості про східньо-німецькі атомові досліди. Цікаво, що його шеф, Клявс Фукс, був совєтським атомовим шпигуном в Британії, де його засудили були в 1950 році на 14 років в'язниці й депортували до Східньої Німеччини у 1959 році.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ВІДМОВИВСЯ ВИДАТИ ВІЗУ біло - расистському прем'єрові Родезії Єнові Смитові, який хотів приїхати до ЗДА для виголошення доповіді на форумі університету Вірджинії, куди запросили його тамошні студенти. 11 листопада 1965 р. Смит проголосив незалежність Родезії без попереднього порозуміння з урядом Британії та від того часу відмовляється скасувати в Родезії режим, опертий на пануванні малої білої меншини.

Джансон переслав Конґресові програму опіки над здоров'ям

Вашингтон. — Президент Джансон 4-го березня переслав обидвом Палатам Конґресу широку програму опіки над здоров'ям американців. Головними пунктами цієї програми є: непробачний високий відсоток смертности немовлят, вишкіл більшого числа лікарів та неможливо високі кошти ліків і шпитального лікування. Президент пропонує змінити систему федеральної допомоги школам, в яких навчаються лікарі. Він плянує скоротити вимаганий час студій лікарів. Джансон пропонує в своєму пляні змінити методи, згідно з якими Уряд платить шпиталям в рямках так зв. „медікер" і „медікейд". Треба дбати про це, щоб не продовжувати непотрібно побут в шпиталі, як це буває деколи тепер. Уряд плянує постійно збільшувати фонди на опіку над немовлятами. Щороку коло 700,000 американських матерів народжують немовлят, і щороку треба збільшувати опіку над ними, бо в цій країні смертність немовлят є більша, як в деяких державах Европи. Ціни на ліки є різнородні, хоч ліки такі самі. Той сам лік в одній місцевості коштує $1.25 (за 30 таблеток), а в іншій — $ 11.00. Президент пише, що це чистий „грабунок" за громадською згодою. Президент найменував Раду Фізичної Справности, яку очолює віце-президент Гюберт Гомфрі.

Сенат проплив обструкцію; збільшилася можливість схвалити громадянський закон

Вашингтон. — 4-го березня Сенат більшістю 65-ох до 32-ох голосів схвалив припинити обструкцію проти законопроєкту про охорону громадянських прав. Це була вимагана більшість двох третіх присутніх 97-ох сенаторів. Це рішення Сенату відкриває можливість схвалити на цій сесії урядовий законопроєкт про скасування расових обмежень при продажу домів та винаймі помешкань та про охорону тих, які діють в тій цілі, щоб негритянське населення могло вповні користати з громадянських прав. Обструкція проти цього проєкту тривала 7 тижнів, республіканські й південні демократи виголошували довгі промови і цим способом не допускали до дійсних дебат над самим проєктом. Тепер сенатори зможуть дискутувати над проєктом, до якого зголошено 90 різних поправок. Сподіваються, що Сенат схвалить громадянський законопроєкт, але непевність є щодо Палати Репрезентантів, яка два роки тому схвалила була досить ліберальний законопроєкт про охорону громадянських прав, але ця Палата Репрезентантів має більший відсоток консервативних конґресменів, тому існує можливість, що Палата схоче змінити давніше прийнятий проєкт.

Посадники великих міст турбуються можливими расовими заворушеннями

Вашингтон. — Посадники більших американських міст турбуються тим, щоб не було расових заворушень, які були в 164-ох громадах минулого року та спричинили смерть людей і поважні матеріяльні втрати. Всі посадники більших міст схвалюють рекомендації Крайової Дорадчої Комісії Президента, але вони не знають, хто мав би фінансувати те все, що поручає зробити ця Комісія. Всі оглядаються на Конґрес, який має призначити великі фонди на здійснення рекомендацій. До цих рекомендацій належать такі пропозиції: 1. Створити ще цього року 550,000 нових варстатів праці, щоб дати затруднення безробітним. 2. Вибудувати 600,000 мешканевих одиниць для тих родин, які мешкають в міських нетрях. 3. Запевнити прибуток кожній американській родині; дати шкільну науку дітям із вбогих дільниць, де живуть негритянські родини і зреформувати допомогову систему в містах, бо люди, які її дістають, почуваються меншевартісними і лінивими. У звіті Комісії говориться і про „білий расизм", який не допускає до здійснення соціяльних реформ.

Організації УВФ в Сиракюзах склали $2,550 на ФКУ

Сиракюзи, Н. И. Розуміючи важливість швидкого відкриття першої у вільному світі Катедри Українознавства при Гарвардському Університеті та потреби негайної фінансової підтримки для неї, організації Визвольного Фронту в Сиракюзах та їхні завжди жертвенні члени, зложили на руки проф. д-ра Миколи Богатюка, заступника голови Екзекутиви Наукової Ради ФКУ, 2.550 долярів. Фундаторами Катедри Українознавства стали: Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, Організація Оборони Чотирьох Свобід України та Спілка Української Молоді Америки, як теж слідуючі члени Визвольного Фронту: по 100 дол.: Софія і Петро Башуцький, Анна і Михайло Вовк, Калина і Іван Волошин, Ярослав і Василь Жмур, Степан Жмур, Софія і Михайло Зарічний, Теодор і Степан Грицик, Розалія і Осип Гриців, Анна і Євген Гусак, Михайлина і Микола Ґоджак, Марія і Євстахій Машталір, Бронислава і Володимир Мельничук, Константин і Михайло Микитин, Олекса Минько, Анастазія і Григорій Піколецький, Павло Ткач, Варвара і Ярослав Трач, Олекса Шевчук; по 50 дол.: Марія і Тимотей Шоробура. Вже других 100 дол. на ФКУ зложили: Мотря і Микола Богатюк, Марія і Павло Карпишин, Ілля Мигдаль і Василь Фенцор.

В пятницю, 1-го березня ц. р. президент ФКУ, мгр Степан Хемич, відвідав Сиракюзи, де відбув зустріч з фундаторами ФКУ, на якій-то д-р Микола Богатюк передав гостеві чек на 2,550 дол. від Українського Визвольного Фронту, закликаючи інші організації міста та все патріотичне громадянство Сиракюз повністю включитися у збірку фондів на ФКУ.

ВІЙСЬКОВА ГАЗЕТА ДЛЯ КИЇВСЬКОГО ОКРУГУ ВИХОДИТЬ ТІЛЬКИ РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ

В газеті „Культура і Життя" з 25 лютого, в замітці „За круглим столом", повідомлено про засідання політруків Київського військового округу, між якими був і „начальник відділу культури окружної військової газети „Ленинское знамя" і т. д. Видавана на території України для армії газета є ще одним чинником русифікаторської політики, без врахування того, що бодай половина вояків у тих частинах — це українці.

Комуністи передали листа від залоги „Пуебло" до президента Джансона

Сеул. — На 10-му з черги засіданні мішаної військової Комісії в Панмунджомі на кордоні двох поділених частин Кореї — північно - корейський представник передав листа до президента Джансона, підписаного буцім-то всіма 82-ма членами залоги американського корабля „Пуебло", що його північно - корейські комуністи схопили 23 січня 1968 року й завезли до свого порту Вонзан. У тому листі підписані докладно вираховують свої дії на водах Кореї і твердять, що під час 10-тиденного періоду, в якому „Пуебло" не тримав зв'язку з американським морським командуванням, „Пуебло" заплив був на територіяльні води Північної Кореї і там збирав різні матеріяли своїми прецизійними підслуховими електронічними приладами. Члени залоги „Пуебло" просять Президента, щоб американський Уряд признав перебування того корабля на внутрішніх північно - корейських водах, перепросив за це Північну Корею й обіцяв, що таке не повториться, бо — мовляв — такі дії все одно не потрібні задля безпеки Америки. За найпершими американськими коментарями — цей лист дійсно носить познаки автентичности — своєю мовою, стилізацією та подробицями. Щодо того звороту про потребу признання й перепросин супроти Північної Кореї, то американські коментарі вважають, що північнокорейські власті продиктували це американським морякам і що це власне й становить передумову, щоб звільнити той корабель і всю залогу. Американський представник в Панмунджомі заявив, що він мусить передусім дістати доказ, що це дійсно лист автентичний і підписи не пофальшовані. В цій цілі перевіряються ті підписи за існуючими військовими актами. Члени залоги „Пуебло" заявляють, що вони спершу заперечили перебування на внутрішніх водах Північної Кореї, але переконалися, що нема цілі говорити неправду, бо північні корейці дістали в свої руки щоденник капітана й усі інші документи з того корабля.

Комуністи продовжують обстрілювання міст у Південному В'єтнамі

Сайгон. — Південно-в'єтнамські партизани обстрілювали в понеділок 4 березня 5 провінційних столиць, два летовища і кругло 20 різних міст та осель ракетним і мінометним вогнем, при чому в такій атаці проти оселі Дукдук за 345 миль на північний схід від Сайгону згинули 24 цивільні особи, 84 було ранених і 120 домів поруйнованих. З свого боку американці, повідомлені про зосереджування на північ від міста Контісну північно-в'єтнамського війська, заатакували його літаками й далекобійною артилерією і згодом нараховано на бойовищі 153 ворожі тіла. Американці переводили теж погоню за тим комуністичним з'єднанням, яке день перед тим обстріляло було з засідки американську 150-членну стежу й убило 48 американських вояків в 8-хвилинній битві.

В пресовому органі північно- в'єтнамської армії появилася довга стаття, в якій проаналізовано комуністичну офензиву, переведену 30 січня ц. р. і в наступному часі. Комуністичний часопис твердить, що та офензива започаткувала „нову ситуацію", „новий крок вперед на шляху до повної перемоги" та „на шляху до контролювання цілої воєнної ситуації". Комуністичний часопис нахваляється, що офензива на південно-в'єтнамські міста ввела хаос в американську стратеґію.

Фактом є, що в обширі різних південно-в'єтнамських міст, з Сайгоном у проводі, все ще перебувають поважні комуністичні сили, від яких можна сподіватися нового наскоку. В найближчій околиці другого в Південному В'єтнамі найбільшого міста Гуе американські літаки вбили коло 60 ворожих вояків. Найбільші втрати завдано ворогові недалеко провінційної столиці Туйгоа, де в одноденній битві згинуло 206 комуністів.

Нассер відкликає свої закиди проти ЗДА

Каїро. — Єгипетський президент Ґамаль Абдель Нассер признав, що він неправильно оскаржив був під час ізраїльсько-арабської війни в червні мин. року, що ЗДА підтримували активно, своїми літаками, ізраїльський наступ і вможливили Ізраїлеві перемогу. Хоча вже раніше Нассер признав був це на з'їзді арабських лідерів, а в жовтні минулого року ствердила це арабська преса в Каїро, проте щойно тепер Нассер заявив це одверто й виразно в інтерв'ю з представником американського ілюстрованого тижневика „Лук". Нассер базував своє оскарження проти Америки на повідомленнях, що ворожі літаки атакують від сторони Середземного моря, на якому були стаціоновані американські кораблі Шостої фльоти. Згодом виявилось, що це ізраїльські літаки атакували окружною дорогою, власне від сторони Середземного моря, щоб заскочити й збентежити Єгипет і Йорданію.

Яків Удич — черговий меценат ФКУ

Ню Йорк. — Навряд, чи між активними громадянами цієї метрополії є хто такий, що на цій фотознімці не пізнав би скромної постаті одного з тих наших давніх поселенців-піонерів, що їх можна було бачити практично на кожній українській імпрезі в Ню Йорку, або того жертводавця, який ніколи не відмовлявся від пожертви на добру ціль. Це є новий меценат-фундатор Катедри Українознавства, п. Яків Удич, тепер уже емерит, який проживає у Прескоті в Арізоні. Довідавшись про встановлення катедри українських студій в Гарвардському університеті, п. Удич переслав до ФКУ свою княжу пожертву в сумі 1.000 дол., висловлюючи при цій нагоді надію, що це заохотить й інших по своїй спроможності причинитись до реалізації великого задуму з встановленням катедр українських студій в Гарварді.

Яків Удич

Аполлон Трембовецький, видатний громадянин і публіцист, помер на 55-му році життя

Ортанна, Па. — Як уже повідомлено в частині вчорашнього видання „Свободи", тут минулої п'ятниці, 1-го березня, майже в день своїх 55-их уродин, помер несподівано видатний наш громадянин і публіцист, колишній довголітній голова Демократичного Об'єднання Бувших Репресованих Українців Совєтами (ДОБРУС) та бувший один із заступників голови Українського Конґресового Комітету Америки, сл.п. Аполлон Трембовецький. Похорон відбувся у вівторок, 5-го березня, тамже. Покійний осиротив дружину, сина і дочок, зятя і невістку та внуків і батька, як теж багатьох своїх приятелів і велику українську громаду, для якої працював і якою постійно турбувався. Народжений 27-го лютого 1913-го року в місцевості Підзамче біля Кам'янця Подільського, проживав опісля у Вінниці, де й одружився, зазнавши багатьох лих під окупаційним комуно-московським режимом. Проживаючи у Вінниці під час війни, був свідком розкопок масових могил жертв большевизму у тому місті. Після війни він, разом зі сотнями тисяч інших земляків своїх, опинився на скитальщині і, вкінці, переїхав та поселився на постійне в Америці. Мавши педагогічну освіту, він тільки принагідно працював у цій професії, натомість із замилуванням займався журналістикою і публіцистикою. Був постійним дописувачем до „Свободи", автором цілого ряду праць та співавтором відомої „Білої книги" про чорні діла большевизму. Мав зібраний багатющий матеріял зокрема про большевицький злочин

Аполлон Трембовецький

масового вбивства у Вінниці і в тій справі багато писав та свого часу свідчив перед відомою конґресовою комісією Керстена. Його великого заслугою в громадському житті було „засипування Збруча" — злагіднювання та усування різниць і розбіжностей між галичанами і наддніпрянцями. Відзначаючись великим патріотизмом та відданістю українській визвольній справі і не тільки набутим знанням, але й великою особистою культурою він, можливо, як ніхто інший, міг і потрапляв лагодити багато суперечностей та зводити до спільного знаменника загально-національних інтересів внутрішні українські партикуляризми. Був членом Українського Народного Союзу у 285-му Відд. З його передчасною смертю родина і вся українська громада й українська справа віднесли незаступну втрату, а вдячна громада назавжди збереже добру пам'ять про нього.

Професори-українці візьмуть участь у конференції про СССР

Сиракюзи, Н. И. В п'ятницю і суботу, 8 - 9 березня ц. р. в тутешньому Ле Мойн Коледжі відбудеться дводенна конференція - симпозіюм на тему „50 років Совєтського Союзу".

З науковими доповідями виступлять американські професори: д-р Дж. Воррен Натер з Університету Вірджінії („Півстоліття господарського розвитку СССР"), д-р Джан Лукач з Ля Саль Коледжу („СССР та його сусіди"), та д-р В. Кінтнер з Пенсилвенійського Університету („Совєтська стратеґія в ядровій Добі"). З українців у симпозіюмі участь візьмуть відомі наші науковці і знавці Совєтського Союзу, професори американських університетів, д-р Роман Смаль-Стоцький з Католицького Університету Америки в Вашинґтоні, який виступить в п'ятницю вечором з доповіддю на тему „Причини революції в царській імперії в 1917 році", та д-р Микола Богатюк, професор політичної економії в Ле Мойн Коледжі в Сиракюзах, ініціятор і предсідник цієї наукової конференції. Він виголосить кінцеві завваги на закінчення Симпозіюму. Симпозіюм починається в п'ятницю о год 7:30 веч. і кінчається в суботу о год. 5-ій по пол.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ШЕВЧЕНКІВСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ НТШ

Ню Йорк. — Щорічним звичаєм Наукове Товариство ім. Т. Шевченка влаштовує в суботу 9 березня, о годині 5-ій по полудні, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця, Шевченківську Наукову Конференцію. Відкриє її директор Філологічної Секції проф. д-р В. Лев вступним словом. Доповіді виголосять: проф. д-р П. Ковалів на тему „Тарас Шевченко у спогадах сучасників" і проф. д-р Г. Лужницький на тему „Духова сила Шевченкового слова". Конференція призначена для ширшого загалу громадянства, вхід вільний.

ДОБРОДІЙНИЙ КОНЦЕРТ В КЛІВЛЕНДІ

В неділю 31-го березня 1968 р., о годині 5-ій по полудні, в авдиторії Шеф Джуніор гай скул (Парма, 5983 Вест 54-та вулиця) відбудеться концерт відомих українських співаків, Її і Любомира Мацюків, акомпанює пяніст Валерій Белинський. В програмі концерту арії і дуєти з українських опер і оперет композиторів М. Фоменка, М. Лисенка, Я. Барнича та інш. Дохід з концерту призначений на фонд недавно померлого композитора, колишнього УСС Ярослава Барнича.

У СТУДІЇ МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА ЛІДІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ

Ню Йорк. — Із Студії Мистецького Слова, під керівництвом Лідії Крушельницької, повідомляють, що там розпочались повторні проби з малими і юними виконавцями п'єси-казки за А. Шияном „Голуба Хустина", музику для якої написав композитор Іван Недільський. Повторна вистава „Голубої Хустини" відбудеться 24 березня у „Фешен Інституті". У ній візьмуть участь кілька десятків дітей, в тому балет під мистецьким керівництвом хореографа Роми Прийми-Богачевської. Молодий мистець Ярослава Геруляк відновлює і удосконалює деякі окремі костюми; частина її праць, як театральної декораторки, виставляється в Університеті Рокефеллера в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добрі поради — без висліду

Крайова Дорадча Комісія в справах громадських безпорядків, тобто простіше кажучи — муринських бунтів у містах, покликана до життя президентом Джансоном 28 липня 1967 року після відомої серії заворушень в Нюарку, Дітройті й інших містах, склала наприкінці минулого тижня звідомлення на 1485 сторінках друку. Комісія з 11-ох найкращих знавців расової проблеми, міських відносин і суспільної опіки під головуванням іллинойського губернатора Отто Кернера дістала завдання відповісти на три головні запити: 1) що властиво сталося, 2) з яких причин постали ті міські заворушення і 3) що треба вчинити, щоб вони не повторились. Щоб знайти на ці запити ділові й сперті на фактах та документах відповіді, Комісія, як сама стверджує у вступі до свого звідомлення, перевела „в широкому обсязі студії й інвестигації", відвідавши міста, в яких відбулись ті події, переслухавши десятки свідків, нарадившись з різними фахівцями і перестудіювавши томи актів.

Багато з тверджень і порад Комісії нові й оригінальні, багато з них такі, що про них раз-у-раз говориться в дискусіях у пресі, на прерізних зібраннях та в Конгресі на тему громадянських прав муринів у теорії і практиці. Цікаве ствердження Комісії, що американський нарід прямує до „двох окремих і нерівних суспільств, чорного та білого" і що винні в цьому одинаково пересуди білих, як і екстремізм проповідників „чорної сили". Ще раз стверджено, що вуличні заворушення, грабування крамниць, палення будинків і автомобілів, стріляння з дахів будинків і т. п. „геройські" діла не тільки в своїм наслідку не приносять користи справі расового зрівняння в життьовій практиці, але поглиблюють расовий поділ та шкодять безпосередньо й посередньо передусім найбільш нужденному прошаркові муринів. Стверджено, що низька освіта, дискримінація в прийманні муринів на працю, незадовільні житлові умовини, згущення муринів у геттах внаслідок масового наплиcу їх до північних стейтів із американського Півдня, але й утеча білих в інші дільниці та на передмістя — всі ці й подібні інші причини сприяють вибухам пристрастей. Комісія, очевидно, подає цілу низку своїх рекомендацій, а наприкінці наводить думку ученого д-ра Кенета Клерка. Цей учений стверджує, що читав звідомлення спеціяльних Комісій, покликаних до життя після муринських заворушень у Шикаго в 1919 р., у нюйоркському Гарлемі в 1935 і в 1943 роках, і звіт так званої Комісії МекКона про заворушення у Ваттсі в Каліфорнії. І в усіх тих звідомленнях, — каже д-р Клерк, — „пересуваються, наче на фільмових стрічках ті самі образи, ті самі аналізи, ті самі рекомендації і та сама — бездіяльність". Ці слова, сказано в звідомленні Комісії Кернера, пригадались, коли вона закінчувала це звідомлення складати. Тож „настав час покласти кінець деструкції і насильству не тільки на вулицях гетт, але й у житті народу".

Очевидно, що кожна покликувана Президентом Комісія мусить підходити до поставлених їх завдань не тільки надзвичайно совісно й солідно, але й — оптимістично. Вони мусять вірити, що їх поради будуть вислухані, і виконання того справа покращає. Але наведення цією Комісією меланхолійної рефлексії Кеннета Клерка мимохіть насуває сумнів, чи не стріне цей звіт така сама доля, яка стрінула всі згадувані попередні звіти у цій самій проблемі — почавши від 1919 року.

Це не значить, що вся вина за урядовими чинниками. В звіті Комісії Кернера підкреслюється, що, може, найбільша причина расових заворушень не в законах і розпорядках, а в самих людях. Очевидно, під впливом обставин, у змінених життьових умовинах змінюються і людська вдача. Але для цього треба — часу. Занадто довго — від часу Громадянської війни — занедбувалось в Америці расову проблему, щоб можна було тепер надолужити все занедбане щораз новими, схвалюваними кожного року, законами про громадянські права. Ці закони потрібні, але самі муринські лідери, які пропагують легалізм у ступневому осяганні рівних прав, перестерігають, що насильством ніяк не осягнеться того зрівняння.

Звіт Комісії Кернера актуалізує справу повної рівности громадянських прав без різниці рас, походження і віри. Цей звіт промовлятиме до членів Конгресу і до всіх розсудливих людей. Можна сумніватися, чи він промовить до таких муринських провідників, як Стоклі Кармайкел та Реп Бравн, і спонукає їх виректися пляну, що його цей останній „герой" заповів був у Гавані на Кубі: „громадянської війни" в ЗДА. А що при найкращій волі на переведення рекомендованих реформ коштом кількох більйонів долярів треба якого десятка - двох років, то наступного літа можна сподіватися нових муринських заворушень.

„ПОДВІЙНЕ КНИГОВОДСТВО"

Мюнхен. — Конференція делегатів понад 60 комуністичних партій світу в столиці Угорщини звернула на себе пильну увагу цілого світу. Питання: чи вдасться Москві відновити Комуністичний Інтернаціонал, зліквідований 1943 року? Чи пощастить створити „куций Інтернаціонал", подібний до Комінформу? Чи дійде до згоди між розсваре н и м и „братами" - китайцями й росіянами? Адже ж до 1960 року в комуністичних радіопередачах часто чути було пісню: „Русский с китайцем братья навек".

Тепер це минулося. Китайські комуністи та їхні сателіти — Албанія, Північна Корея, Куба не послали своїх делегатів до Будапешту. Китайці й албанці ведуть пропаганду проти „ревізіоністів" і „запроданців капіталізму" — комуністичних партій, що зійшлися на нараду в Угорщині. Щоб противдіяти цій пропаганді „догматиків", вожді совєтської компартії намагаються змобілізувати комуністичні сили країн, не згідних з войовничою політикою Китаю, і поставити їх на одну лінію з політикою Москви.

Роздор між Пейпінгом і Москвою створив ілюзію в політичних колах і в широких суспільствах різних країн, мовляв, совєтські вожді відійшли від ідеології Леніна і готові наявно прийняти „мирну коекзистенцію" з некомуністичними державами. На доказ „протверезіння" володарів Кремлю приводять розлад між Москвою та Кубою: Фідель Кастро вперто створити н о в и й „В'єтконг" у країнах Латинської Америки, але не знаходить допомоги своїм плянам у Москві.

Другий приклад — замирення на Берлінс к о м у „фронті": Москва визнає поділ Берліну на дві частини і вже не чути загрози з Кремлю, що уряд СССР підпише „мировий договір" із східною зоною Німеччини, не вважаючи на Німецьку Федеративну Республику з її столицею в Бонні.

Ці факти „мирної коекзистенції", однак, стоять у гострій суперечності з активністю Москви в інших країнах світу: в державах арабських, на Середземному морі, особливо в країнах Південно - Східньої Азії.

Армія Північного В'єтнаму і партизани В'єтконгу не могли б воювати без щедрої матеріяльної і технічної допомоги із СССР. Більйони совєтських рублів витрачено на цю війну, і конференція комуністичних партій в Будапешті заявила свою охоту далі допомагати в'єтконгським комуністам.

Цю „непослідовність" у політиці мирної коекзистенції легко пояснити й зрозуміти. Володарі Кремлю не відмовлялися допомаг а т и „національно - визвольним війнам" на різних континентах. Вони допомагали альжирцям, єменцям, допомагають В'єтконгові. В тих країнах ситуація ясна: в цих конфліктах є надія на здобуття політичного впливу без особливого риску для уряду СССР.

Інша ситуація в країнах Латинської Америки. Роздмухування партизанськ о ї війни в Південній Америці викликало б не тільки спротив населення тих країн, але й збудило б велику тривогу в ЗДА. Тому в Москві відкладають справу Латинської Америки на будучність. Ця проблема в плянах Москви ще „не назріла".

Те саме на „берлінському фронті". Вірний с л у г а Кремлю в Східньому Берліні Ульбріхт має можливість вести пропаганду за об'єднання Німеччини під диктатурою комуністів. Але 20 совєтських дивізій, що стоять у східній зоні Німеччини, не гарантують такого „об'єднання". Кожний крок армій Варшавського Пакту на Захід викликав би відсіч держав НАТО навіть атомовою зброєю.

Щоб уникнути атомової війни з Америкою та її союзниками, Москва готова підписати договір про „непоширення атомової зброї". Це була б гарантія проти атомового конфлікту з ЗДА. Але Кремль не схоче відмовитись від допомоги „конвенціональною зброєю". Все залежить від обставин: коли в Москві визнають, що ситуація в тій чи іншій країні „дозріла" для воєнної акції, то вона допоможе створити новий „В'єтконг".

Ця політика Москви приносить великі невигоди для сателітних країн, що мусять теж допомагати „національно - визвольним рухам". Окрім того, уряди цих країн хочуть унормув а т и свої відносини з Західньою Німеччиною, чому Москва противиться. Лякаючи совєтських сателітів німецькою агресією, володарі Кремлю надіються держати сателітів під своїм впливом.

У цій ситуації вільні держави світу не повинні покладатися на „миролюбні" заяви уряду СССР. Справа не в самій ідеології комуністів, яку виробив Ленін. Він твердив, що мирна коекзистенція комуністичної держави з країнами капіталістичними неможлива на довший час, і вважав, що мусить дійти до воєнної розправи між двома „системами". Небезпека для миру є в комбінації великодержавності і агресивної ідеології.

Мала комуністична Альбанія чи Болгарія не може бути загрозою для світового миру. Але великодержави — СССР або Китай — прямують до поширення своїх впливів у світі і мають для цього можливості: матеріяльну, військову силу і агресивну ідеологію. Китайські комуністи вважають, що в світі створилася ситуація, сприятлива для загальної атаки на „режими капіталізму". У Москві в це не вірять. Тому вожді Кремлю ведуть подвійну гру: замирення на „атомовому фронті" і допомога звичайною зброєю в тих країнах, де вони сподіваються поширити вплив своєї імперії.

П. А.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

УККА В ДІЇ

ЗВІДОМЛЕННЯ З ПРАЦІ ВІД 4 БЕРЕЗНЯ 1967 ДО КІНЦЯ ГРУДНЯ 1967 РОКУ

(1)

Праця Українського Конгресового Комітету Америки в 1967 р. йшла всецільо під аспектом підготови і переведення Першого Світового Конгресу Вільних Українців.

Вже безпосередньо по IX Конгресі УККА, що відбувся 7-9 жовтня 1966 р., Підготовний комітет СКВУ, в склад якого входили дві Комісії — Організаційна з рамени УККА і Програмова — з рамени КУК'у відбув у жовтні і грудні 1966 р. в Торонті, Канада, дві наради. На них устійнено тексти звернень і закликів, які були передбачені до схвалення на Першому СКВУ.

VIII Сесія ПАУК відбулася в Ню Йорку в готелі „Ню Йорк Гілтон" в днях 20 і 21 січня 1967 р. На закінчення цієї Сесії був урочисто проголошений маніфест ПАУК про скликання Першого Світового Конгресу Вільних Українців на 15-19 листопада 1967 р. в Ню Йорку. Від дня проголошення почалася інтенсивна підготовка Конгресу. Про її насилення свідчать нижче подані дати різних засідань, конференцій і нарад, що відбулися в таких днях: 2 і 22 лютого 1967 р. — Організаційної Комісії в Ню Йорку, 18 березня 1967 р. — Підготовного Комітету у Вінніпегу, Канада, 27 квітня 1967 р. — Організаційної Комісії в Ню Йорку, 6 і 7 травня 1967 р. — Підготовного Комітету в Торонто, 10 червня 1967 р. — Статутової Комісії в Ню Йорку, 23 червня 1967 р. — Організаційної Комісії в Ню Йорку.

На тій Нараді схвалено Правильник праці Підготовного комітету і покликано 8 підкомісій для переведення Першого Конгресу, а саме такі: Фінансово - Господарська, Реєстраційна, Регулямінова, Пресово - Інформаційна, Публікаційна, Публічних Зв'язків, Бенкетова та Імпрезова.

29 і 30 липня 1967 р. — Підготовного Комітету і Президії ПАУК в Монтреалі, Канада, 16 і 22 серпня 1967 р. — Фінансової Комісії в Ню Йорку, на якій устійнено прелімінар бюджету Фонду СКВУ і текст звернення до нашої громади в ЗДА у справі збірки на Фонд СКВУ, 22 вересня 1967 р. — поширеної Організаційної Комісії представниками всіх центральних організацій в Ню Йорку, 8 жовтня 1967 р. — Резолюційної Комісії, на якому узгіднено всі матеріяли, зв'язані з Конгресом СКВУ.

Всі ці матеріяли були видруковані у Видавництві „Америка", Філядель ф і я, Па., і Канцелярія УККА вислала їх усім центральним організаціям в Америці, як проєкти, долучуючи запрошення від ПАУК взяти участь у Першому СКВУ.

У жовтні і листопаді всі підкомісії відбували свої засідання, на яких вирішували доручені їм справи організаційної підготови Конгресу. В тому часі вислано 30 тисяч листів до всіх передплатників часописів „Свобода", „Америка", „Народна Воля" і „Українське Народнє Слово" із зверненням до українського громадянства своїми пожертвами уможливити переведення Першого СКВУ. Акція увінчалася успіхом, бо зібрано понад 50,000 долярів.

В рямках СКВУ відбулися від 11 до 15 листопада 1967 р. такі світові з'їзди окремих ділянок українського зібраного життя: 1. Світовий Конгрес Українського Студентства, 2. Світова Виховно - Освітня Сесія, 3. Світовий Конгрес Української Вільної Науки, 4. Конференція Українських Бібліотекарів Америки й Канади, 5. Світова Сесія Українського Жіноцтва, 6. Світова Конференція Членів Організацій Українського Визвольн о г о Фронту, 7. Студійна Конференція ОДВУ і Братніх Організацій з інших країн, 8. Світова Конференція Українських Журналістів, 9. Конференція Українського Вояцтва.

Крім цього, відбулися конференції Асоціяції Діячів Української Культури, Українських Інженерів, Українських Католицьких Мирян, Українських Кооператорів, Українського Євангельського Об'єднання та конференція в справі Суспільної Опіки.

Усі з'їзди і конференції схвалили ряд постанов та резолюцій і передали їх Резолюційній комісії СКВУ для включення в загальні резолюції СКВУ.

Перший СКВУ, що відбувся в днях 16-19 листопада в Ню Йорку, був виявом нашої солідарности і сили. В ньому взяло участь 1,003 уповноважені делегати ц е н т ральних установ із 17-ти країн українського поселення. Він був скликаний на громадській базі і став реальною дійсністю завдяки довгим переговорам і узгідненням компромісово всіх справ між різними громадськими і політичними українськими установами, що діють поза межами поневоленої України. В Конгресі взяли участь також наші Владики всіх віровизнань, які на закінчення Конгресу видали своє спільне послання до мирян.

При кінці Конгресу вибрано Секретаріят СКВУ, що буде діяти протягом 6 літ, по якому то часі буде скликаний новий Конгрес.

Паралельно із підготовою СКВУ УККА вів нормальну працю у всіх інших ділянках. І так:

22-е СІЧНЯ: Вже в грудні минулого року почала Канцелярія УККА підготовчу акцію для урочистого відзначення Актів 22-го Січня проголошення Української Держави — Української Народньої Республики. В тій цілі вислали ми три обіжних листи до наших Відділів, як і взірці листів до посадників і губернаторів з проханням проголошувати в їхніх місцевостях „Українські Дні". Всім сенаторам і конгресменам ми вислали книжку проф. Л. Добрянського — „Вразливі Росіяни". Англійською мовою за редакцією д-ра В. Душника вийшло звернення УККА в зв'язку із відзначуванням 50-річчя Української Державности. Цей комунікат розіслали ми всій українській пресі, як також американським пресовим органам і агенціям.

(Далі буде)

Червоні московські „Вісті"

Кожний з нас уже звик мало не щодня одержувати по кілька рекламних оголошень від різних фірм — корисних і некорисних, привабливо - заманливих, практичних і непрактичних... Дехто їх використовує, дехто викидає, не читаючи. Але кожний свідомий того, що йдеться про ринок, який шукає збуту.

Крім такого третьоклясного товару, тисячам українців приносить американська пошта ще й інший „товар" — з політичного ринку. Немов перекупка, в якої ніхто не бере підозрілої якости краму, накидається кагебівська газета „Вісті з України" на своїх потенційних читачів, себто людей, які володіють українською мовою. Ніхто тієї газети не передплачує, хіба що якийсь „прогресист", котрий, можливо, ще не встиг прочитати „Звіту" комуністичної партії Канади...

Але той смоличівсько - кагебівський орган намагається якось втиснутися в життя української еміграції. Пошта його приносить тим, хто того краю і не думав замовляти, люди викидають, відсилають... а „Вісті з України" приходять знову! У ч. 3 з березня 1968 р. ці „вісті", навіть не з „радянської" і не з „совєтської", а просто „з України" скочили вище себе, запитуючи на 8-ій сторінці: „Чи не забули ви передплатити „Вістей з України"? Зазначаючи, що газета, бачте — „часопис" (вдаються навіть до такого „націоналістичного" слівця) „допоможе вам краще відчути і зрозуміти нове радісне життя в краю" (навіть „в краю"!..), орган „Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном" (вже й не „за рубежем"!..) пропонує десяток адрес у різних вільних країнах світу, де його можна... передплачувати, хоча, правда, не подає ціни передплати в жадній країні... Між тими адресами є н а в і т ь якась „Тройка"...

Справжнім окозамилюванням і блюзнірством видається отаке звернення кагебівського органу, що виходить зрусифікованою україн с ь кою мовою, до вільних українців: „Чи не забули ви передплатити?"... Що передплачувати? Ретушовані світлини і вістки про „щастя колгоспних полів", чи інсинуації та виступи проти „українських буржуазних націоналістів" і намагання змонтувати групу просовєтських „невтралістів"? Таку газету може передплачувати лише її видавець — Москва. (К)

ГОЛОС ЧИТАЧА

Не забудьте, на чім станете!

Вже не раз траплялося мені прочитати в часописі, що ось таке товариство чи видавництво видало книжку чи збірник, але коли тебе та річ зацікавила і ти хотів би її купити, то частенько в такім оголошенні нема адреси або не подано її ціни.

Ось, наприклад, в ч. 35 „Свободи" з 23 лютого оголошено, що заходом Центрального Товариства „Просвіти" в Арґентині випущено альманах для відзначення її 100-ліття. Подано навіть зміст альманаху, але бракує адреси. Не всяк може запам'ятати адреси хоч би й центральних установ.

Або таке оголошення: „Мої дні" Борис Александрів. Ціна — 25 центів. Що вам таке оголошення каже? Мені нічогісінько.

В тім самім числі „Свободи" вміщена посмертна згадка про одного з визначних правників Львова, д-ра Семена Шевчука, оборонця в численних політичних процесах ОУН, людини, що брала живу участь в політичному житті. В тій замітці сказано ще й таке: „В 1965 році видав він контроверсійну книжку п. н. „Пора сказати правду про наші визвольні змагання добитися волі для Галицької землі". Ану, спробуйте знайти місце, де можна ту „контроверсію" набути! А ще цікаво було б знати, що то таке „контроверсія" і що люди під цим розуміють.

Написав покійний наш політик Л. Цегельський свої спомини, і вони теж дістали назву „контроверсії".

Пише до мене старий друг листа, а наприкінці додає: „Раджу Тобі, Василю, запренумеруй собі з Шикаґо „Українське Життя", хоч цей часопис дуже контроверсійний, але варто його читати"...

Що за мара! Де не обернешся, там контроверсія! Чи не забагато тої контроверсії? Як щось десь чуєш, то починаєш думати: чи не є то якась чергова контроверсія?

Не раз ми читали й чули, що американці у В'єтнамі вже от-от візьмуть верх над В'єтконґом, а тут виходить „контроверсія", і то досить прикра. Поплив собі кораблик „Пуебло" віддалеки корейського берега, а корейці його хапнули і не віддають. Що то є? Я не знаю, але не хочу ще раз ужити тої назви, бо вже Ви, шановні читачі скажете, що то — „контроверсія".

Однак, прошу Вас Вп. Видавці і Автори, подавайте адреси і ціни своїх творів і не робіть, будь ласка к...

Василь Пакуляк
Міннеаполіс, Мінн.

„МОЯ ХАТА КРАЙНЯ"

Хуліганство і навіть бандитизм — часті реалітети совєтського життя. „Молодь України" з 20 лютого, виступаючи проти тих, які не хочуть втручатись у боротьбу з правопорушниками, наводить кілька прикладів. У Полтаві два студенти-комсомольці жорстоко побили якогось підлітка, а потім і того, хто за нього заступився. Іншого дня озброєний ножем бандит-злодій накинувсь на сержанта міліції і його помічника...

ЛИХО З РОЗУМУ

(ПОРТРЕТИ ДВАДЦЯТИ „ЗЛОЧИНЦІВ")

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ

уклав

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ

(Уривки)

(2)

...Якби можна було скласти середню типову біографію засуджених в 1966 році за „антирадянську націоналістичну пропаганду та агітацію", вона могла б бути такою: засуджений Н. на день арешту мав 28-30 років, він виходець із селянської або робітничої родини, відмінно закінчив середню школу, поступив у вуз (дехто після армії), де був активним учасником наукових гуртків; як кращий студент одержав добре призначення, писав дисертацію (або й захистив її), публікувався в періодиці (або й видав книжку). Якщо навіть мав технічний фах, цікавився літературою і мистецтвом, вболівав за стан рідної мови й культури. Ще не одружений або ж одружився незадовго до арешту і має малу дитину.

Майже всі засуджені вкладаються в цю схему. Помітніше виступають з неї тільки П. Заливаха, Є. Кузнєцова, Д. Іващенко, М. Масютко та С. Караванський. Двоє перших в дитинстві чи в юності потрапили за межі України, і поворот на Батьківщину був пов'язаний у них з відчутною ломкою усталеного духовного світу. Війну пройшли М. Іващенко та М. Масютко. Останній встиг скуштувати і терору 30-х років, і „пильності" початку 50-тих. Та найтяжчі випробування приготувала доля С. Караванському, людині непосереднього таланту, яка покутувала помилку молодості 17 роками сталінських і післясталінських таборів і яку після 5 років активного літературного життя без слідства і суду послали досиджувати каннібальський 25-річний строк.

Більшість із „призову 1965 року" опинилася за ґратами, коли вихідна їхньої творчості круто зносилася вгору. Показовий в цьому відношенні лист з табору від Михайла Гориня, здібного науковця-психолога:

„І коли в голові появилася купа ідей... знову обрив і перекваліфікація на токаря чавуну. Ніби сама доля відриває мене від того місця, де все готове до матеріялізації моїх ідей, ніби не дає підождати хоч би рік для остаточного закріплення досягнутих успіхів. Адже якби я був заарештований в 1966 році, я зумів би багато зробити..."

На гіркі роздуми наводить ця мрія національно свідомого українського інтелігента, щоб його арештували хоча б на рік пізніше...

Ще менше, як М. Гориню, „не вистачило часу" викладачеві Львівського університету Михайлу Осадчому. Кілька місяців лишалося до затвердження Москвою кандидатського звання, кілька тижнів до появи в книгарнях першої збірки поезій, кілька днів до формального оформлення одруження...

Обрубану висхідну можна побачити і в молодого прозаїка Анатолія Шевчука, і в перекладача С. Караванського, і в історика М. Мороза, особливо ж у художника П. Заливахи.

Уже ранні роботи Панаса Заливахи засвідчували високу малярську техніку. Художник не захотів йти битою дорогою, ступаючи в передвижницькі сліди столітньої давності. Шукав інших, специфічно мистецьких засобів самовияву. Ці шукання приводили його і до імпресіоністів та постімпресіоністів, і до модерних течій Заходу.

Відчувши нерозривну єдність свого Я з Україною, Заливаха вбирає в себе скарби народного мистецтва, але не спішить переносити з народного у власне готові форми, шукає якогось плідного синтезу. Мабуть, в результаті такого синтезу кольори художника світлішають, лінії легшають, на зміну дещо п о в е рховому зовнішньому психологізмові п р и ходить глибинний, філософськи окреслений. Коли ранні роботи Заливахи часом були не докінця композиційно організованими, в них траплялися якісь ніби незаповнені площини, то тепер у художника загострилося відчуття композиційної цілості.

Творчість Заливахи була перервана, коли художник дійшов малярської зрілості. Кажемо „перервана", бо в таборі Заливаха зміг намалювати тільки портрет І. Русина. Потім у нього відібрали фарби, а далі заборонили малювати, заявивши: „Ви сюда исправляться приехали, а не рисовать". Як тут не згадати Миколу І з його славнозвісним „запрещением писать и рисовать"? Воістину, все вертається на круги свої.

...Перші вірші Михайла Осадчого, що з'явилися у львівській періодиці, не заполонили уяви читача. Відчувалося, що пишуться вони занадто вже голим розумом. До того ж поет легко підпадав під впливи. Не до кінця подолав ці вади Осадчий і в першій збірці „Місячне поле", яка так і не побачила читача. Здавалося, потрібен струс, поштовх, щоб вірші Осадчого стали поезією. І, як це не парадоксально, поета з нього зробили... тюрма і табір.

Михайло Осадчий менше від інших засуджених мав навіть нормальної „вини", по суті, не мав її зовсім, і його засудження — це суцільне непорозуміння. Чиєюсь безглуздою волею вчорашній інструктор обкому партії, викладач університету, кандидат наук був змушений пройти гіркий шлях приниження, повної нівеляції людської гідності, шлях, встелений матюками слідчих і хижою тенденційністю суддів. Перепад між вчорашнім і сьогоднішнім був такий великий, що неважко було зломитися. Мабуть, допомогла вперта селянська вдача „інтелігента в першому коліні". Варто порівняти наведені нижче вірші із знищеної книжки і написані в таборі, щоб побачити глибоку прірву між сконструйованою ніби — досконалістю перших і огрітою щирим чуттям недовершеністю других (поет сам розглядає табірні вірші як чорнові заготовки, які шліфуватиме потім, на волі). Мабуть, найпоказовіший з цього погляду вірш „Елегія другої зими", чи не наймайстерніший з відомих нам віршів табірного періоду і найдальший від поезії колишнього Осадчого.

Цікаво простежити становлення Осадчого-поета на такій важкій (бо виексплуатованій) темі, як тема Батьківщини. Про Україну писав Осадчий і в збірці „Місячне поле", і то були найкращі вірші збірки. Але хоч там він проголошував: „Теплом добра я спопелю вампірів і вольним упаду на землю козаків", — чулося, що це все-таки декларація. В табірних віршах любов до України значно ближча до трепетних вершин, на яких з'являється високе право ненавидіти через любов:

Де ти, де ти, циганська
[приблудо,
Де ти, ніжна моя
[Батьківщино?

Чується ніби аж знамените Сосюрине: „Я так люблю тебе, Вкраїно, й сам не знаю, що кажу".

(Далі буде)

В УКРАЇНІ ВОРОГ ПЕРЕВОДИТЬ БЕЗПОЩАДНУ РУСИФІКАЦІЮ, НИЩИТЬ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ, ПЕРЕСЛІДУЄ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ. В АМЕРИЦІ ГАРВАРДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДАЄ НЕБУВАЛІ МОЖЛИВОСТІ ВІЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ ТА ВІЛЬНОЇ, ТВОРЧОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ, ЯКЩО ВИКОНАЄМО НАШЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ДО ВЕРЕСНЯ Ц. Р. ЗБЕРЕМО 330,000 ДОЛЯРІВ. ЖЕРТВУЙМО ЩЕДРО, ЖЕРТВУЙМО НЕГАЙНО!

ЧЕКИ ВИСТАВЛЯТИ І ПЕРЕСИЛАТИ:

Ukrainian Studies Chair Fund

302 WEST 13th STREET NEW YORK, N.Y. 10014

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

Наукове Засідання

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ СЕКЦІЇ

Доповідь проф. А. РАШ БОРМАНШИНОВА (Деп. слав'янської філології Нюйоркського Університету): **„Сучасна калмицька література".**

Засідання відбудеться в суботу, 9-го березня 1968 року о год. 7-ій веч. в будинку Академії, 206 Вест 100-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ

149 — 2-га евеню

П'ятниця, 8-го БЕРЕЗНЯ 1968 р., год. 8-ма веч.

I. ВЕЧІР МОЛОДИХ ТАЛАНТІВ

Святослав Домбровський — фортепіян, **Петро Жигайло** — скрипка, **Юрій Федорів** — баритон, **Галина Сарач** — чельо. Акомпаніямент **проф. Є. Крахно, О. Сарач- Буніна, Віра Никифорук.** Пояснення до програми — **проф. Галина Мирошниченко.**

Увага! Гартфорд і околиця! Увага!

ВІДДІЛ УККА в ГАРТФОРДІ, КОНН., ВЛАШТОВУЄ

СВЯТО у честь ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

що відбудеться

в неділю, 10-го березня ц. р. о год. 4:30 по пол.

в залі **УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ**

при 961 Ведерфілд Еве

Святочну промову виголосить **ред. ІВАН КЕДРИН**

У мистецькій частині програми виступить жіночий і мішаний хор Гартфорду та жіночий квартет. Деклямації виголосять учні української школи в Гартфорді.

До участи запрошує все Українське Громадянство — **УПРАВА ВІДДІЛУ УККА**

Українська Православна Громада

Святого Миколая Чудотворця в Маямі на Флориді

цим подає до ласкавого відома всього Українського Громадянства, що **у Неділю Православія, дня 10-го березня цього 1968 року Божого,**

— відбудеться —

ОСВЯЧЕННЯ НОВОГО ХРАМУ

котре виконають

Блаженніший Владика Митрополит Іван (Теодорович) і

Блаженніший Владика Митрополит Іларіон

(проф. і д-р Огієнко)

в сослуженню запрошеного ДУХОВЕНСТВА. Початок урочистості о 10. год. рано. По відправі Св. Служби Божої, в залі **Українсько-Американського Клюбу, 3595 Норт** Вест стр., для всіх учасників цього престольного свята уряджується —

СВЯТОЧНА УЧТА-ОБІД

ПРОСИТЬСЯ ПРО СПІВУЧАСТЬ.

Ігумен о. **СВЯТОСЛАВ (МАГАЛЯС)**, Парох
ВОЛОДИМИР ЧЕРЕВАТЮК, Голова Парафіяльного Уряду
МИХАЙЛО ОСАДЧУК, Секретар

Організації Українського Визвольного Фронту

в Нюарку-Ірвінґтоні, Н Дж.

— закликають —

своїх Членів, Симпатиків, Українське Громадянство Нюарку-Ірвінґтону та околиць до масової участи в АНТИКОМУНІСТИЧНІЙ

МАНІФЕСТАЦІЇ

яку влаштовують

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в ЗДА

— під кличем —

„В ОБОРОНІ НЕСКОРЕНИХ"

Ціллю маніфестації є: піддержати морально наших братів в Україні, що ставлять активний спротив окупантові і поінформувати чужинців про жорстоку розправу московського КҐБ над україніськими культурними діячами.

МАНІФЕСТАЦІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ

в суботу, 9-го березня 1968 року о годині 3-ій по полудні

під будинком московсько-большевицької амбасади

при 67-ій вулиці і Лексінґтон Евні

в Ню Йорку

Автобуси на Маніфестацію з Ірвінґтону, замовлені Організаціями Визвольного Фронту, від'їдуть о годині 1:30 по полудні від **Українського Народного Дому** (140 Проспект Еве., Ірвінґтон, Н. Дж.). Зголошення на автобуси приймає Відділ ООЧСУ — телефон **374-8054** до п'ятниці 8-го березня ц. р. влючно.

•

В найблищих днях для засуду Москви і допомоги тим культурним діячам, що їх судить окупант за спротив, буде влаштоване для громади Нюарку-Ірвінґтону **ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ.** Дату і місце буде подано додатково.

Іларіон Тарасюк ординований на пастора, буде директором Біблійного Інституту в Арґентині

Вінніпеґ, Канада. — В Українській Баптистській Церкві в Вінніпеґу, пастором якої є проповідник Микола Брич, дня 25 лютого відбулася ординація (висвячення) на баптистського священика поета Іларіона Тарасюка, автора книжки „На крилах віри". Тому, що Об'єднання Євангельсько-Баптистських Церков у ЗДА покликало Іл. Тарасюка на директора Українського Біблійного Інституту в Арґентині, голова Об'єднання, пастор Олекса Гарбузяк, взяв участь в ординації та виголосив із цієї нагоди глибокі проповіді святої Євангелії. В ординації взяли участь — пастор Петро Кіндрат, голова баптистів усієї Канади, С. Сковородько, голова українського об'єднання баптистів Західної Канади, А. П'ятоха, пастор церкви в Едмонтоні, та письменник Михайло Подворняк, редактор „Християнського Вісника" в Вінніпеґу. Проп. Іларіон Тарасюк 11 березня виїжджає до Арґентини і негайно перебирає там обов'язки директора Українського Біблійного Інституту в Обера, єдиної на цей час, школи українських баптистів у цілому світі. В Україні баптистська Церква жорстоко переслідується московськими окупантами й, хоч баптисти в Україні мають сотки тисяч членів своїх церков, які по-геройському боряться проти безбожного комунізму, вони позбавлені, як і всі інші церкви, можливости мати свої школи.

Український Біблійний Інститут в Арґентині повністю утримується Об'єднанням Українських Євангельсько-Баптистських Церков у ЗДА.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПРОГОЛОСИВ, що він не виречеться свого законопроєкту, який обмежує іміґрацію до Британії „кольорових" людей до 1.500 осіб річно. „Ди Таймс оф Лондон" назвав той законопроєкт „найбільш безсоромним актом, що його будь - коли зробили лейбуристи". Гадають, що цифра 1.500 буде значно підвищена. Ця справа поділила британське громадянство.

УПРАВА ВІДДІЛУ ОбВУА у ЧЕСТЕР, Па.

з болем повідомляє усіх Членів Відділу ОбВУА у Честері, Па., усіх Членів ОбВУА в США, Усіх колишніх Вояків, Приятелів, Знайомих та усе Громадянство, що дня 1-го березня 1968 року у госпіталі у Честері, Па., помер по короткій, важкій недузі на 66-му році життя

сл. п.

Інж. ВАСИЛЬ КОЦЮБА

хорунжий УГА, учасник Визвольних Змагань, бувший інженер-лісовий на Рідних Землях, активний член нашого Відділу.

ПАНАХИДА — у вівторок, 5-го березня 1968 р. о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні В. Каневського при 2524 Вест 3-тя вулиця у Честер, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу, 6-го березня о год. 8:30 ранком з пох. зав. до Української Православної Церкви Успіння Пречистої Діви Марії у Честер, Па., а опісля на цвинтар.

•

Родині Покійного складаємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА ВІДДІЛУ ОбВУА у Честер, Па.

ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ — ВІДДІЛ в ШИКАГО, Ілл.

влаштовує

в неділю, 10-го березня 1968 року

в залі СОБОРУ СВ. ВОЛОДИМИРА

при Oakley і Cortez вул. ДОПОВІДЬ на тему:

„ПРО ЩО ГОВОРЯТЬ СУЧАСНІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ?"

Доповідач: Д-р Мирослав Прокоп

Початок в год. 4-ій по пол.

72-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

запрошує Вас прибути на

МУЗИЧНЕ МАТІНЕ

у неділю, 24-го березня 1968 року

о год. 3-ій по пол.

в Українському Інституті Америки, 2 Іст 79-та вул. (південносхідній ріг П'ятої Евню) у Ню Йорку.

ВИСТУПАЮТЬ МОЛОДІ ТАЛАНТИ:

Орися Цибрівська — п'яніст

Галина Сохань — сопран

Адріян Бриттан — скрипка

При фортепіяні:

ЛІНДА ДІВІЛА і проф. Ю. ЦИБРІВСЬКИЙ

Наукове Т-во ім. Шевченка в ЗДА

і ФІЛОЛОҐІЧНА СЕКЦІЯ

Шевченківська Наукова Конференція

відбудеться в суботу, 9-го березня 1968 року в годині 5-ій по пол. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку.

ПРОГРАМА:

1. **Проф. д-р В. ЛЕВ:** Вступне слово.
2. **Проф. д-р П. КОВАЛІВ:** доповідь на тему „**Тарас Шевченко у спогадах сучасників**".
3. **Проф. д-р Г. Лужницький:** доповідь на тему „**Духова сила слова Шевченка**".

Вхід вільний!

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка
і Дирекція Філологічної Секції

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Ірини з Тарбеїв Гундяк

буде відправлена

СВ. ЛІТУРГІЯ З ПАНАХИДОЮ

в Українській Православній Церкві

СВ. ВМЧ. ДИМИТРІЯ в КАРТЕРЕТ, Н. Дж.

дня 7 березня 1968 р., о год. 9 ранку

Впреп. і Всеч. Панотці, Паніматки, колишні й теперішні Парафіяни і Приятелі — згадайте Покійну у Ваших молитвах.

о. ІВАН ГУНДЯК, дочка МИРОСЛАВА і зять ЙОСИП ПОЛЕГОНЬКІ, внуки МАРКО ЙОСИП і ГЛЕН ІЛЛЯ

Замість квітів на свіжу могилу

сл. п. ЕМІЛЯ СУШКОВА

складаємо 25.00 долярів на Пластовий Дім в Ню Йорку.

УПРАВА ПЛАСТПРИЯТУ в НЮ ЙОРКУ

Замість квітів на могилу

бл. п. д-ра ОСИПА МИСАКА

який помер 24-го лютого 1968 р. в Торонто, Канада, складають 20.00 долярів на Український Католицький Університет у Римі

Галина і Атанас ФЕДОЛЯК

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в Честер, Па., по короткій а тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, дня 1-го березня 1968 року на 66-му році життя упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п.

Інж. ВАСИЛЬ КОЦЮБА

Належав до УНСоюзу від 1947 року.

Горем прибиті:

ОЛЬГА — дружина
ГАЛИНА — дочка
ЕВГЕН ШКІЛЬНИК — зять
РОМАНА і ГЕНЬО — внуки
ЮЛІЯ КОЦЮБА — сестра на **Рідних Землях**
ЛІНА ШКІЛЬНИК — сестра з мужем **ІЛЬОМ в Торонті, Канада**
СТЕФАНІЯ ЛЕБІЩАК — теща в **Україні**
Суддя АНАТОЛЬ ЛЕБІЩАК — шваґер **з Родиною в Польщі**

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з **Членами** і всім Українським Громадянством, що в п'ятницю, 1-го березня 1968 року відійшов несподівано у Вічність

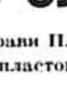

ЕМІЛЬ СУШКІВ

довголітній член Управи Пластприяту і великий приятель пластової молоді.

•

Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

УПРАВА ПЛАСТПРИЯТУ в НЮ ЙОРКУ

З глибоким смутком повідомляємо Друзів та Знайомих, що дня 1-го березня ц. р., несподівано і раптово в Вашинґтонському шпиталі відійшов у Вічність на 55-му році життя

Аполлон Трамбов

ПОХОРОН — у вівторок, 5-го березня 1968 р. о год. 2-ій дня в **Fairfield, Pa.** *Чин похорону відправить о. митр. протоієрей Юрій Гулей, настоятель Української* Православної Церкви св. ап. Андрея у Вашинґтоні, Д. К.

В глибокому смутку:

ІРИНА — дружина, **ТАНЯ** — донька з мужем **DELMAR RICHARDSON, СЕРГІЙ** — син з дружиною **DONNA-MARIA, ВІКТОРІЯ і ЛОРА — доньки, ЕДУАРД, ХРИСТОФОР і МАТВІЙ** — внуки, **ПАВЛО** — батько, **ОЛЬГА, ЛЮДМИЛА, ЕВГЕН** — родичі.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

з жалем і смутком сповіщає, що в дні 1-го березня 1968 року у Вашинґтонському шпиталі помер ненадійно на 55-му році життя видатний громадський діяч, виховник і журналіст, довголітній заступник Голови Українського Конґресового Комітету

Аполлон П. Трембовецький

Похорон відбувся у вівторок, 5-го березня 1968 року

•

Опечаленій Родині висловлюємо глибоке співчуття.

ЕКЗЕКУТИВА

Українського Конґресового Комітету Америки

Повідомляємо Українське Громадянство, що 1-го березня 1968 року, несподівано помер в шпиталі у Вашинґтоні, Д. К., на 55-му році життя

сл. п. проф. АПОЛЛОН П. ТРЕМБОВЕЦЬКИЙ

(П. Павлович)

член НТШ і Головної Управи ДОБРУС-у в ЗДА, б. голова ДОБРУС-у, член Президії Федерації кол. Політв'язнів і Репресованих Совєтським Режимом, член Редколеґії Білої Книги про штучний голод, член Комісії по розслідуванні Вінницьких могил, б. член Екзекутиви УККА, визначний громадсько-політичний діяч, що давав свідчення американському Конґресові про злочини комуністичного режиму.

ПОХОРОН — у вівторок, 5-го березня 1968 р. о год. 2-ій по пол. в м. **Ортанна, Па.**, на цвинтарі **Fairfield.**

•

Висловлюємо сердечне співчуття Родині.

ГОЛОВНА УПРАВА ДОБРУС в ЗДА

„Правда" обороняє брак свободи в СССР

Москва. — Московська „Правда" гостро виступила у статті Даніла Крамінова проти всіх тих західніх інтелектуалів і часописів, які „ллють крокодилячі сльози" над засудженими недавно чотирма „злобними й поганими типами", за їх „злочинну співпрацю з закордонною протисовєтською організацією". „Правда" натякає на процес Александра Гінсбурґа, Юрія Галанскова, Алексея Добровольського й Вери Лашкової та пов'язує їх засудження з „чистками", що їх проводили за Сталіна проти меншевиків, соціял-демократів, троцькістів та „ренеґатів з лівкого і правого крила". „Правда" обурюється проти всіх, які від початку большевицької революції таврують брак свободи в Совєтському Союзі, називаючи обурення з приводу браку свободи в СССР „буржуазною пропаґандою". „Правда" не заперечує, що в Совєтському Союзі не існує особистої свободи, тільки називає оборонців її „ворогами", які намагаються здискредитувати совєтський режим, так само, як намагалися робити всі названі вгорі партійно-ідеологічні табори, що їх членів і прихильників безпощадно винищувано в часі сталінського терору. З статті „Правди" виходить, що те масове винищування всіх ідеологічних противників режиму було правильне, так само, як правильним було засудження названих вгорі чотирьох „злочинців".

Новий випуск етимологічного словника української мови

Вінніпеґ. Тут у виданнях Української Вільної Академії Наук появився друком сьомий випуск „Етимологічного словника української мови" професора Ярослава Рудницького, що, як відомо, появляється безперервно від 1962 року при кінці січня.

Новий випуск охоплює слова від „ґарувати" до „ґоїти" й дає крім історії поодиноких слів та їхніх підхідних форм і синонімів широкий порівняльний матеріял із слов'янських та індоевропейських мов. Тому що це перший слов'янський словник того типу в англійській мові, він має велике значення не тільки для українського мовознавства, але для української справи й славістики взагалі. Виданий на доброму папері в форматі вісімки він, побіч „Енциклопедії українознавства" НТШ, являється одним із найважливіших видань української науки. Треба при цьому відмітити, що заповіджений у Києві „Український етимологічний словник" Академією Наук ще в 1961 році ще й досі не побачив денного світла. Згідно з останніми вістками, перший випуск київського словника має вийти в серпні 1968 р. В той же час УВАН у Канаді передбачає надрукувати восьмий випуск словника проф. Рудницького.

Переговори про замирення між арабами й Ізраїлем будуть вестись на Кіпрі

Об'єднані Нації. — Мировий посередник Об'єднаних Націй для Середнього Сходу, шведський дипломат Ґуннар Яррінґ, який впродовж трьох останніх місяців їздив безперервно щораз до столиць Ізраїлю, Єгипту, Йорданії і Ливану, прибув 28 ц.м. до Ню Йорку й негайно перевів довгу нараду з генеральним секретарем У Тантом. Ґуннар Яррінґ має свою головну кватиру на Кіпрі і швидко вернеться туди. Хоч з арабського боку заперечено вістку, що появилась в американській пресі, що араби й ізраїльці переговорюватимуть про мирне поладнання їх конфлікту на Кіпрі, проте загально вважають, що фактично, хоч не формально так будуть делеґації названих абуде делеґація названих арабських держав та Ізраїлю і Яррінґ буде нараджуватись раз з одними, то знову з другомо, й вирівнювати їхні розбіжності. Ізраїль спершу противився такому посередництву й вимагав безпосередніх переговорів з арабами, але арабські лідери рішуче від цього відмовились. Затяжне закриття Суезького каналу приносить величезні фінансові втрати Єгиптові та не здійснило його сподівань, що воно спричинить кризу на европейському й американському нафтовому ринку.

В АМЕРИЦІ І СВІТІ

ДО СТОЛИЦІ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ СЕУЛУ ПРИБУВ шведський амбасадор у Пакістані генерал Леннарт Фіннмарк. Формально він делеґований на короткий час до так званої Невтральної Надзірної Комісії при Мішаній Військовій Комісії для збереження перемир'я у Кореї, але насправді загально вважають, що він прибув, як неофіційний посередник Америки для справи американського корабля „Пуебло", що його північно-корейські комуністи схопили 23 січня ц.р. разом із 82 членами залоги і дотепер тримають. Це переконання збільшує факт, що заповіджено зустріч генерала Фіннмарка з головою північно-корейської делеґації у згаданій Мішаній Військовій Комісії, генералом Пак Чунґ Куком.

ЗАХІДНЬО - НІМЕЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ГАЙНРІХ ЛЮБКЕ ПОВІДОМИВ КАНЦЛЕРА КІЗІНҐЕРА, що він сам, Любке, публічно відповість на закиди, наче би він під час останньої свiтової війни будував для гітлерського режиму бараки, що стали кацетами.

ПРОВІДНИК ДЕМОКРАТІВ В СЕНАТІ сенатор із Монтани Майк Менсфілд заявив, що треба буде припинити боротьбу за схвалення закону про охорону громадянських прав, коли Сенат не зможе в понеділок, 4-го березня, припинити обструкції. В понеділок буде вже четверта проба припинити дебати опозиції, бо голосування в п'ятницю, 1-го березня, було третім із черги в цій справі і не дало потрібної більшости двох третіх голосів для замкнення дебат. Провідники неґрів просять Рокефеллера і Ніксона, щоб вплинули на республіканських сенаторів в напрямку підтримки законопроєкту про громадянські права, коли не хочуть, щоб нація розкололася під расовим оглядом надвоє.

КОМІСАР ХАРЧІВ І ЛІКІВ д-р Джеймс Л. Ґоддард, зізнаючи в Палатній Підкомісії в справі міжстейтової й закордонної торгівлі, підтримав урядовий законопроєкт, щоб можна було карати тюрмою і грошовими карами тих всіх, які незаконно продукують, продають і мають в себе наркотик ЛСД та інші шкідливі для здоров'я ліки. Він особисто був би проти того, щоб карати тих, в яких знайдеться ЛСД, але представники Уряду і сам президент Джансон домагаються кари для власників цього наркотика, бо тільки тоді можна буде вести боротьбу проти наркоманів, — тому і він рекомендує карати тих всіх, в яких знайдеться ЛСД.

ДО ІНДІЙСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ВИКЛИКАНО високого комісаря Британії Жана Фрімана й заявлено йому, що індійський уряд вважає закон про обмеження в'їзду до Британії кольорових осіб, що стосується головно британських громадян індійського роду в Кенії, за расову дискримінацію і що Індія мабуть, відповість на той закон — виступленням з Британського Коммонвелту.

У ФІНЛЯНДІЇ НАСТАЛА КРИЗА УРЯДУ: прем'єр Рафаель Паазіо, лідер фінських соціялістів, який став був головою уряду в травні 1966 року, зрікся. На його місце погодився прийти директор фінського державного банку, також соціял-демократ, 44-річний Мауно Коївісто. У Фінляндії є при владі центро-ліва коаліція включно з комуністами, які проте не мають великого впливу в уряді й народі: комуністів прийнято до тієї коаліції виключно тільки під натиском Москви.

НА ЧУЖІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

ЩО ТАКЕ „ЛЕНІНІЗМ" У МОВНОМУ ПИТАННІ

Журнал „Радянське Літературознавство", число 12 з 1967 р., „орган Інституту літератури АН УССР і Спілки Письменників УССР", надрукував у розділі „Теорія та історія літератури" статтю русифікатора-партійця Ф. Воробйова під наг. „Слово теж є діло". Після всіляких вихвалянь „прекрасного русского языка", з постійними покликуваннями на В. Леніна, автор наводить в кінці статті цитату з писань Леніна, з книжки „В. И. Ленин о литературе и искусстве" (Москва, 1960) і подає коментарі, що звучать так: „Ленін мріяв про те, щоб „між пригнобленими класами всіх без різниці націй, які населяють Росію, встановився якомога тісніший зв'язок і братерська єдність" — щоб „кожний житель Росії мав можливість навчитись великої російської мови" — навчитись без примусу, за велінням свого розуму і серця. Цей ленінський заповіт, — пише Ф. Воробйов в українськомовному журналі Академії Наук України, — був і лишається непохитним для нашої партії, для справи розвитку радянської багатонаціональної, соціялістичної культури народів нашої країни". Чим закінчилися б для поневолених народів в СССР „веління серця", підтримувані сотнями реальних русифікаторських заходів збоку імперського уряду — кожному зрозуміло. Незрозуміло тільки, як за кордоном можуть знаходитись українські люди, які схильні вбачати в так зв. „ленінізмі" щось краще від сталінізму чи гітлеризму?

Ч.

ДВІ ГАЗЕТИ — РІЗНА ТЕЛЕПРОГРАМИ

Телевізійні глядачі на Сумщині нарікають на обласну газету „Ленінська Правда" і районову „Радянська Правда" (які назви!..), бо в них друкуються пляни телевізійних передач, які не відповідають правді. „Культура і Життя" з 25 лютого опублікувала листа одного з глядачів: „Прочитають, скажімо, що о 19-ій годині передаватиметься футбольне змагання, і всі болільщики після роботи поспішають додому. Та замість футбольного свістка з екрану лине котяче нявчання — передають казку для дітей".

ЧИМ БІЛЬШЕ УЧНІВ, ТИМ МЕНШЕ ПІДРУЧНИКІВ

За такою дивною „логікою" працюють видавництва, котрі постачають шкільні підручники в УССР. Зокрема, про підручники для студентів професійних тихнічшкіл „Молодь України" з 21 лютого писала: „З підручниками у нас дійсно скрутно. Причин тут кілька. По-перше, за останні роки для профтехучилищ взагалі мало друкувалося учбових посібників. Видавництво, яке займалося спеціяльно цими питаннями, ліквідували, і замість нього за випуск підручників взялися різні видавництва — будівельні, сільськогосподарські, технічні. Така розпорошеність не на користь. По-друге, видавництва, випускаючи посібники, недостатньо враховують попит на них і друкують малими тиражами. Як це не дивно, але чим більше зростає кількість учнів у закладах профтехосвіти, тим менше випускається підручників".

НА ЗАГРОЖЕНОМУ ВІДТИНКУ КЕСАНЮ

Американські вояки на висуненій вперед стежі біля Кесаню, на півночі Південного В'єтнаму, розглядають так званий „нічий обшир". Кесань — уфортифікована станиця, в якій 5,000 американських морських піхотинців насправді відрізані від запілля, опинившись в перстені ворожих сил. Найвищі американські військовики запевнили Президента, що Кесань не зазнає долі Дієнбієнфу, що його в 1954 році здобули комуністи і цим завдали Франції нищівний морально-політичний удар.

Святиня української науки Києво-Могилянська Академія — загрожена!

Довідуємося, що архітектурні ансамблі Києво-Могилянської академії мають бути знесені і що в Держбуді УССР існує плян на руїнах пам'ятки української культури збудувати ряд адміністративних будинків. На місці могили гетьмана Петра Сагайдачного має постати новий будинок. Група українських учених і мистців столиці висловили свій протест і вірять, що з ними солідаризується громадськість усієї України. (Літературна Україна", ч. 83 з 1967 р. і „Молодь України", ч. 234 з 1967 р.)

Архітектурна пам'ятка Могилянської академії є пам'яткою всього українського народу, є пам'яткою культури взагалі! Це — справа усіх українців і всіх культурних людей у світі. І тому висловлюємо наше найглибше обурення і найгостріший протест супроти чергового наступу московської адміністрації на залишки пам'яток української культури.

Апелюємо до всіх українських наукових установ і мистецьких організацій в діяспорі, зокрема до президій Секретаріяту СКВУ, підняти справу нищення Києво-Могилянської академії перед очі культурних народів, а при тій нагоді вказати на обставини „миру", який в СССР для української культури є гіршим від стану війни, яка, ведена культурними націями, респектує пам'ятки культури народів, на терені якого відбувається.

За Головну Раду НТШ
проф. д-р Роман Смаль Стоцький (президент)
проф. д-р Євген Вертипорох (ген. секретар)

„Задовольнити смаки трудящих"

„Радянська Україна" з 25 лютого розповідає, що у Львові випустили автомати „для випікання пончиків", які пожирають товщ і дають вироби, за котрих ніхто не хоче платити 5 копійок; Артемівський склозавод випуска склянки, які негайно тріскаються від кип'ятку; „не секрет, що чимало заводських їдалень туляться в тісних приміщеннях" і т. п. Навівши ще й інші приклади, газета додає: „Статистика свідчить, що поганий настрій знижує продуктивність праці людини на десять процентів. Досі, на жаль, невідомо, як впливає на неї несмачний, малопоживний обід. Думаємо, що не менше, ніж поганий настрій. Отже, працівники їдалень завжди повинні" і. т. д. Але кухарі, звичайно, не можуть відповідати за стан громадського харчування в Україні.

ТАРЗАН, Ч. 5960. Ніж в серце лева!

В розпачі, тремтячими пальцями Тарзан щераз вхопив ніж.

А тоді, збираючи останки сил, він кинув цією зброєю!

Довгий ніж прошив велетенські груди Сейбора і поцілив в його серце!